
Dendrokronologisk undersøgelse af prøver udtaget fra "Oseløa", nu på Bygland Museum, Bygland kommune, (Aust)Agder fylke, Norge

NNU Rapport 14 – 2020

Claudia Baittinger og Niels Bonde

Dendrokronologi

Nationalmuseet
Miljøarkæologi og Materialeforskning

Norge

(Aust)Agder

Ose

Bygland kommune

Nuværende position: Gnr/Bnr: 47/114

Koordinater: 58.828299 N, 7.795459 E

Formål: Datering og opbygning af grundkurve

Indsendt af Setesdal Bygningsverncenter og Nationalmuseet

Prøver er udtaget af Anders Dalseg, Setesdalmuseet

Undersøgt af: Niels Bonde og Claudia Baittinger

NNU j. nr.: A9646, marts 2019.

Resultatet kan frit anvendes ved henvisning til denne rapport. Kontakt evt. laboratoriet for yderligere oplysninger mm. Rapporten kan endvidere lastes ned fra hjemmesiden www.nnuweb.dk, under Dendrokronologi, Se endvidere Fylkeskonservatorens oversigt over dendrokronologiske undersøgelser <http://vaf.maps.arcgis.com> .

”Oseløa”

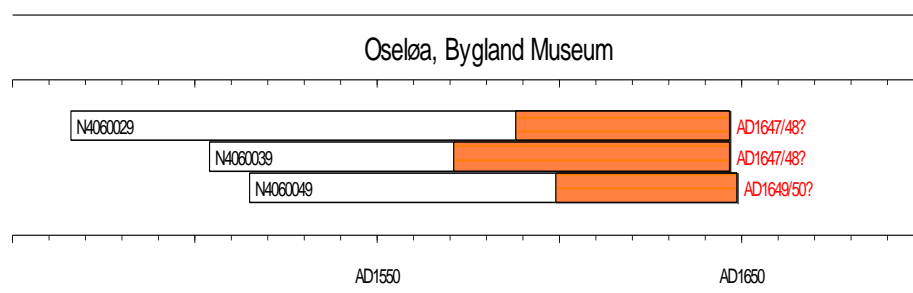
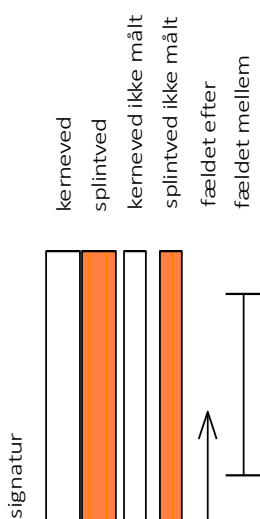
I alt er fem prøver af fyrretræ (*Pinus sylvestris*) undersøgt, udtaget fra fem emner (se vedhæftede feltrapport). Alle er udtaget som boreprøver.

Tre prøver er dateret. Der er konstateret splintved på alle prøverne, alle med mulighed for ”*Waldkante*” (træets sidstdannede årring).

Antal årringe i prøverne varierer mellem 135 og 230.

For statistiske værdier / beskrivelse med mere vedrørende de enkelte prøver, se katalog.

Undersøgelsen viser, at alle de daterede prøver stammer fra træer, der formentlig er fældet i slutningen af 1640'erne. Den sidstdannede årring i N4060049 (indvendig skillevæg) er dannet i 1649. Træet, som prøven stammer fra, er fældet vinteren 1649-50. Opførelsen af bygningen *kan* sættes til ca. 1650.

Dateringsdiagram som angiver årringskurvernes indplacering på en tidsskala. Hvert rektangel repræsenterer en årringskurve. Den røde signatur er en **tolkning**, der angiver det formodede fældningstidspunkt for træerne, som de daterede prøver stammer fra.

Årringskurverne fra de tre daterede prøver er sammenregnet til en middelkurve, N406m001, på 184 år, som dækker perioden 1466 – 1649.

Kryds-datering absolut

Årringskurverne er søgt dateret ved hjælp af relevante grund - og referancekurver for fyrretræ fra det sydlige Norge. (se tabel)

Referencer:

Anvendt splintstatistik for fyrretræ: ca.40 - 90

For *t*-værdi:

Baillie, M.G.L. & J.R.Pilcher, 1973: A simple cross-dating program for tree-ring research. *Tree-Ring Bulletin* 33, pp. 7-14.

Ved undersøgelsen er der, udover laboratoriets egne grund- og referencekurver, anvendt kurver, som er stillet til rådighed af Thomas S. Bartholin (Scandinavian Dendro) og Terje Thun (NTNU).

kurver	-	-	N406m001	
-	start	dates	AD1466	
-	dates	end	AD1649	
aam01	AD1243	AD1744	12.22	N Aust Agder indenlands
aam02	AD1487	AD1837	0.47	N Aust Agder kystnær
VAuAaseralPISY2	AD1353	AD1936	8.02	N Vest-Agder uden Aaseral
N Aaseral NB02	AD1223	AD1857	9.33	N VA Aaseral 113 timber

Tabel: Absolut datering. *t*-værdier for kryds-datering med grund- og referencekurver. For *t*-værdier se Baillie & Pilcher, 1973.

Beregning af middelkurve

Mean sequence - N406m001

Dated AD1466 to AD1649

Contains the following files

n4060029.d dated AD1466 to AD1647 of type R 59 !

n4060039.d dated AD1504 to AD1647 of type R 76 !

n4060049.d dated AD1515 to AD1649 of type R 50 !

Katalog over undersøgte prøver

n4060019.d

A9646 Oseløa Svill østvæg

Raw Ring-width PISY data of 230 years length

Undated; relative dates - 1 to 230

81 sapwood rings and possible bark surface

Average ring width 85.38 Sensitivity 0.19

n4060029.d

A9646 Oseløa Svill sydvæg OBS??

Raw Ring-width PISY data of 182 years length

Dated AD1466 to AD1647

59 sapwood rings and possible bark surface

Average ring width 148.81 Sensitivity 0.21

Interpretation: AD1647?

n4060039.d

A9646 Oseløa Svill nordvæg OBS??

Raw Ring-width PISY data of 144 years length

Dated AD1504 to AD1647

76 sapwood rings and possible bark surface

Average ring width 118.11 Sensitivity 0.26

Interpretation: AD1647?

n4060049.d

A9646 Oseløa indvendig skilleæg

Raw Ring-width PISY data of 135 years length

Dated AD1515 to AD1649

50 sapwood rings and possible bark surface

Average ring width 99.31 Sensitivity 0.15

Interpretation: AD1649?

n4060059.d

A9646 Oseløa indvendig skilleæg

Raw Ring-width PISY data of 138 years length

Undated; relative dates - 0 to 137

55 sapwood rings and possible bark surface

Average ring width 149.32 Sensitivity 0.24

A9646
N406.

Feltrapport for dendrologi prøvetaking

Setesdal Bygningsvernseier

Dendrokronologisk objekt	Oseløa
Fylke	Aust-Agder
Gnr/Bnr	
Kommune	Bygland
Prøvene tatt av	Anders Dalseg
Dato for prøvetaking	1/11-2019
Eigar	Bygland kommune

Prøve Nr.	Stokk nr	Type stokk	Marg	Yte-ved	Bast	Bark	Be. Arb.	Merknad
1	1	Svill			x			Austvegg-1,4 m fra toppen
2	1	Svill			x			Svill 80 cm fra skillevegg
3	1	Svill sør			x			3,55 m frå aust
4	4	vegg			x			80 cm fra åpning
5	3	vegg			x			80 cm fra åpning
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								

Komentar:

Løe. Har årstal 1650 innvendig. Sviller er truleg gjenbruk.

